

Popülizmin Hezimetini ya da Aynı Rüyaya Dalmak

YUNANİSTAN'DA ERKEN SEÇİM YANSIMALARI

Dr. Galip ÇAĞ

SYRIZA (Sol İttifak) 2015'te Yunanistan'da iktidara geldiğinde Çıpras'ın duruşu, gençliği, hızlı yükselişi hatta ateist olduğunu açıklaması çok tartışılmıştı. Ancak yine de sağın her daim güçlü bir taban bulduğu Yunanistan'da Çıpras'ın, darmadağın olmuş Yunan ekonomisi ve iç siyasi bunalımla iyice hareketlenmiş Atina sokakları için umut olduğu da inkâr edilemezdi. Gelişinin şaşası ve adeta bir politika magazinine dönen iktidar dönemi en azından ülkede yeni bir hava değişikliği olarak algılanmış dahası kısmen bir rahatlama da getirmişti. Ancak ilerleyen süreçte yolsuzluk, insan kayırmacılığı ve iltimastan çok çeken Yunanistan'ın 4 yıllık sol popülizminde bu dertlerinden kurtulup kurtulmadığı artık önemini yitirmiş görünüyor. Zira ekonomik bunalım ve sert tedbirlerin bu popülizmin sonunu getirdiği 4 ay öne seçilip yıllar sonra yaz ayında ve 35 derecede yapılması kaçınılmaz kılınan seçimle açıkça görüldü.

Elbette tüm bunların ekonomik veriler dışında da güçlü sebepleri var. Bunlardan en önemlisi Yunanistan'da geçmiş üzerine inşa edilmiş sembolik/ideolojik sabiteler siyaseti ve vazgeçilemez değerlerin tartışmaya açılması. Zira sağın bu denli güçlü ve neredeyse ırkçılığa varan örnekleri ile kendini göstermesi (Altın Şafak örneği) ekonomik yitimin bir toplumu ne denli marjinalize edebileceği gerçeğini de gözler önüne serer.

Solun Sonunda Sağın Yeniden Doğuşu

Öncelikle radikal sol temsilcisi Çıpras'ın ekonomik yıkıma karşılık üretimin ötesinde görece egemenlikten verilen tavizler karşısında IMF, Avrupa Birliği ve Avrupa Merkez Bankası'ndan büyük beklentilere girmesi lakin buna da ivedi cevaplar bulamaması liberal sağ için sert eleştirilerin kapılarını açtı. Kaldı ki 2015'te iktidara geldiğinde AB kurtarma programlarının baskısı altındaki Yunanistan'da en büyük umut onun bu boyunduruğu ortadan kaldırması iken giderek sertleşen baskı 16 Mayıs Avrupa Parlamentosu seçimleri hezimetini beraberinde getirdi. Sonuç, ekim ayında olması gereken seçimler 7 Temmuz'a çekilmek zorunda kaldı. Çıpras'ın en önemli hatası tam burada başladı. Batı tahakkümünde bir Yunanistan hayali onun radikal sol duruşuna güvenen Yunan halkını dahası genç nüfusu hayal kırıklığına uğrattı.

Seçim süreci, bu ekonomik baskının iki tarafca ortaya atılan vaatlerle giderilmesi çabasına sahne oldu. 2010'da ağır bir ekonomik krizle karşı karşıya kalan ve Euro Bölgesi'nin öngördüğü bir dizi kemer sıkma politikasını içeren ekonomik kurtarma programını 2018'de tamamlayan Yunanistan'da yüksek ücretli istihdam alanı için yatırım yapma vaadinde bulunan Yeni Demokrasi Partisine karşılık, SYRİZA asgari ücrette yaptığı yüzde 11'lik zamlarla seçmenleri ikna etmeyi umuyordu. Lakin bu kadar yıpranmış bir ekonominin her iki tarafın vaatleriyle bir noktaya gelmesi de mümkün görünmüyordu. Alım gücünün bu kadar düştüğü bir ülkede oluk oluk kaybedilen kanın bir parmak marifeti ile kapatılmaya çalışılması hiçbir zaman umut vermedi. Küresel sistemin Çıpras'ın beklediğinden –belki de- çok daha keskin şekilde ülkeye hakim olması düşünüldüğünden çok daha zor bir ekonomik gerçekliği ortaya koydu.

Seçimin sağ kanadının ikinci hamlesi bu manada aşırı sağ ve özgürlükçü hareketlere yönelik oldu. Herkesçe malum ki Yunanistan çok uzun süredir halk hareketleri ve sokak gösterileri ile ciddi manada sarsılmış durumda. Bu manada sınır kontrollerini sıkılaştırmak ve ekonomik nedenlerle ülkeye gelen göçmenlerin Türkiye'ye dönüş sürecini hızlandırmak da Miçotakis'in vaatleri arasında idi. Gözetim ile denetimi artırmak ve üniversitelerde polisin kontrol yetkilerini sınırlayan yasayı değiştirmek de muhafazakâr çizgideki partinin ileriye dönük planları arasındaydı. Bu sayede yukarıda ifade edilen popülizmin servisini kırmak mümkün olacaktı. Bu arada SYRİZA'nın marjinal düzeydeki atağı ile trans bireylerin cinsiyet seçimlerine getirecekleri özgürlük hamlesi de dikkat çekici idi.

Tüm bu gelişme ve vaatler yanında birçoklarına göre Çıpras'ın sonunu getiren asıl gelişme Makedonya ile olan isim krizine dair hamlesi oldu. Hatırlanacağı üzere Çıpras'ın Yunanistan'ın kuzey komşusu Makedonya'daki isim değişikliğine onay vermesi, sert protestolara ve tepkilere neden olmuştu. Miçotakis, bu tepkiden de faydalanarak Çıpras'a yönelik eleştirilerini bu yönde arttırdı. Ayrıca ana muhalefetteki muhafazakâr YDP ile KİNAL, ANEL ve aşırı milliyetçi Altın Şafak Partisi'nin anlaşmaya ret oyu vermesi Miçotakis'in elini güçlendirdi. Anlaşmanın Yunan Parlamentosu tarafından da onaylanmasından sonra, yaklaşık 3 milyon nüfuslu Makedonya Cumhuriyeti'nin yeni adıyla NATO ve AB üyeliğinin de yolu açılmış oldu. Ancak Miçotakis, Makedonya Cumhuriyeti'ne "Makedon kimliği" ve "Makedon dili" hakkını tanıyan bu anlaşmanın Yunan ulusal çıkarlarına aykırı olduğu gerekçesiyle iktidara geldiklerinde anlaşmanın olumsuzlarını gidermek amacıyla elinden gelen her şeyi yapacağını söyledi. Yine burada daha evvel süreci analiz eden birkaç yazımızda iki ülke arasındaki krizin bir kâğıda atılan iki imzadan çok daha zor bir çözüm sürecine gebe olduğunu ifade etmiştik.

Görünen o ki; beyaz gömlekliler ve kravatsız genç devrimci lider Çıpras popülizmi 4 sene gibi bir sürede çökmüş durumda. Zira Yaklaşık 10 milyon kayıtlı seçmenin bulunduğu Yunanistan'da seçimlere 20 siyasi parti katıldı ve yüzde 3 seçim barajının olduğu ülkede partiler meclisteki 300 sandalye için yarıştı. Sonuç; YDP (Yeni Demokrasi Partisi) yüzde 39 oy ve 159 sandalye ile büyük bir zafer elde etti. Muhtemelen de SYRİZA da 78 sandalye civarında bir temsil hakkına sahip olacak. Bu hoş geldin yeni sol ana muhalefet demek elbette.

Peki Yunanistan şimdi yeni bir rüyaya mı yattı? Miçotakis kimdir ve Çıpras'ın yapamadığını yapabilecek bir lider profili çiziyor mu?

Yunanistan'da Taht Kavgaları

Öncelikle garip olan şu ki Yunan halkı bu seçimde ülkeyi 2008 öncesi felakete sürükleyen, politikayı bugünkü haline getiren üç kilit hanedandan birinden olan bir liderin öncülüğündeki muhafazakâr partiyi yeniden seçiyor: Sosyalist Papandreou, Muhafazakar Karamanlis ve Liberal Miçotakis hanedanlıkları. Bunu ister çaresizlik isterseniz de Yunanistan'ın kör talihi olarak görün, anlaşılabilir o ki daha uzun bir süre bilindik soy isimler Yunan siyasetinde mühim rol oynayacak. Ya da kim bilir, gizli bir el bu ülkeye nizam vermeye devam edecek.

Bir diğer soru da şu elbette Kiryakos Miçotakis kimdir?

McKinsey şirketinin eski danışmanı, ABD'deki Harvard ve Stanford Üniversitelerinde eğitim alan Kiryakos'un sadece kendisi değil, tüm ailesi de halkın 2015'te seçimle görevden aldığı yönetimin önemli bir parçası olarak görülüyordu. Zira o dönem Miçotakis, koalisyon hükümetinde Yönetimsel Reformdan Sorumlu Bakan'dı. Uluslararası mali yardımları alabilmek için atılması gereken adımlardan biri olan binlerce memurun işten çıkarılması görevi ona verilmişti. Çıpras'ın en fazla üzerine gittiği ve seçimi kazanmasını sağlayan yerde o oturuyordu. Ama şimdi bir kez daha Yunan halkı umudunu ona bağlamış durumda. Geçmişin celladı şimdi yeni zamanın kurtarıcısı hükmünde!

Bu arada bir başka önemli nokta seçimin Yunanistan'daki Türk nüfusa bakan yönü. Açıklanan resmi olmayan verilere göre, oyların yüzde 99,2'sinin sayıldığı seçimlerde, Rodop ilinde Değişiklik Hareketi Partisinden (KİNAL) İlhan Ahmet, İskeçe ilinde Radikal Sol İttifak Partisinden (SYRİZA) Hüseyin Zeybek ve KİNAL'den Burhan Baran milletvekili seçildi. Bu durumda 300 sandalyeli mecliste toplamda 3 vekil buradaki soydaşların haklarını savunma çabasında olacak. Bu da başka bir yazının konusu olsun şimdilik...

Anlaşılıyor ki Yunanistan'da siyasi birikim giderek bir d6ngüsel kısırlığa evrilmiş durumda. Sağ ile sol arasındaki çekişmede halkın bu denli baskı altında tutulmasının SYRIZA gibi radikal sol ya da Altın şafak gibi marjinal sağ oluşumlar doğurması sosyolojik olarak kaçınılmaz. Belki de doğru soru řu:

Bu sert kutuplaşmalardan, hele de AB'nin en doğu sınırında oluşuyorsa, en çok kim faydalanır; dış mihraklar mı yoksa?

Bekleyelim...